

Jest dostatečně znám odpor zaměstnavatelských vrstev proti různým druhům sociálního pojištění; jen byrokratickým prováděním zákona odpor ten nezlomíme, nýbrž naopak zesílíme. Musíme si uvědomit, že má-li prospívat naše sociální pojištění, musí býti vedeno obchodním duchem, musí býti podáváno zaměstnavateli tak, aby bez odborných znalostí jej pochopil a aby práce jeho, s ním spojená, byla minimální.

A ještě něco jsme očekávali od Ústřední sociální pojišťovny, resp. od nemocenských pojišťoven: že výstižným informativním letákem řeknou svým členům pojištěncům, jaká nová práva a jaké nové povinnosti jim vznikly provedením zákona shora zmíněného. Tím jistě by přispěly také k udržení dobrého poměru mezi zaměstnavatelem a zaměstnanci, poněvadž i tam, kde dosud nesl zaměstnavatel celé příspěvky pojištění nemocenského sám ze svého, bude nyní musit namnoze přenést povinnou část premii na svého zaměstnance, poněvadž příspěvky ty zavedením pojištění invalidního a starobního značně stouply. Nezapomínejme, že i v oboru sociálního pojištění — a snad zvláště nyní — platí stará dobrá zásada: »Clara pacta, boni amici.«

Dr. Jindřich.

Nemocenské pojištění státních zaměstnanců v Rakousku. U nás vstoupilo v platnost nemocenské pojištění státních a veřejných zaměstnanců dnem 1. srpna 1926. V Rakousku bylo povinné nemocenské pojištění těchto zavedeno již v r. 1920. Nositelem pojištění jest Nemocenský pojistný ústav ve Vídni se sedmi zemskými odbočkami ve Vídni, Štýrském Hradci, Linci, Inšpruku, Solnohradě, Celovci a Bregenzu. Pojištění nyní podléhá 176.474 pojištěnců a 196.563 rodinných příslušníků. Z toho jest osob v aktivní službě 57%, pensistů 42%. Příspěvek činí 2½% služebních příjmů pojištěncových; při tom si pojištěnec ještě hradí 20% eventuelních svých nákladů zubolékařských. Léčebná péče provádí se v několika vlastních ozdravovnách.

Dr. Jindřich.

Ze Sociálního ústavu Československé republiky. V jarním období přednáškovém byly vykonány přednáškové a diskusní schůze dne 24. března, 9., 16., 22. dubna a 6. května t. r. O zdravotně-sociální ochraně mateřství přednášel zdravotní rada Dr. A. Merhaut, jenž ukázal, jak pro zdravotně-sociální ochranu mateřství bylo by lze velmi výhodně spojit dva činitele: nemocenské pokladny a poradny pro matky a děti. Úkoly jejich se úzce prostupují. Nemocenské pokladny hmotně podporují těhotné ženy a rodičky, nestarají se však o zdravotní výchovu nastávajících matek, která jest často důležitější, než podpora peněžní. Poradny pro matky a děti nemají zase prostředků peněžních, pečují však o matky hlavně ve směru zdravotně-výchovném. Kdyby se obě činnosti tyto sloučily, prospělo by to mnoho ochraně mateřství bez velkých nákladů a obtížných prací. Kdyby nemocenské pokladny vázaly podporu pro těhotné a šestinedělky podmínkou, že ženy musejí se vykázáti potvrzením, že navštěvovaly poučné výklady o mateřství a že v době šestitýdenního prázdná před porodem se řádně připravovaly na porod, jak zdravotně řádnou životosprávou, tak i hospodářsky (přípravou dětského prádelka a jiných potřeb), jest nepochybné, že ochrana mateřství učinila by veliký pokrok, uvážili-li se, že okruh nemocenského pojištění bude stále rozšiřován a že bude zaujímati většinu žen, počítaje v to rodinné pojištění. Při tom bylo by ovšem třeba také zvýšiti vzdělání porodních asistentek. Nelze zapomenouti, že důležitou oporou pro ochranu mateřství bude správná výchova ženského pohlaví. Není dosud pravé ženské výchovy. Ženy se vychovávají stejně jako muži, nepoznávajíce svého ženství. Přednášející se domnívá, že ženy nutno vychovávat odděleně od mužů, zvláště ve věku pohlavního dospívání. Nauky o pohlavním životě musejí býti mládeži podávány, však jen zkušenými učiteli a způsobem delikátním a nenápadným.

V debatě, jež se po přednášce rozvinula, byla hájena zejména koedukace mládeže a oceňován její význam se stanoviska pohlavní mravnosti; pak byly také diskutovány otázky právní ochrany svobodných matek a otázky léčebné péče nemocenských pokladen o těhotné a šestinedělky.

Na schůzích dubnových bylo pokračováno v ústní anketě o skutečné mzdě u nás a v cizině a to rozhovorem o vlivu obchodní a celní politiky na mzdy; rozhovor zahájil ministr m. sl. Dr. Rudolf Hotowetz obsáhlým a velmi zajímavým referátem, v němž stručně rozebral pojem, účel a druhy cel, zejména cla finanční, vyrovnávací, výchovná a prohibiční a pojednal o vlivu cel na mzdu a životní míru. Debaty zúčastnili se prof. Dr. Josef Macek, družstevní pracovník Ferd. Jirásek, doc. Dr. Ant. Basch, odb. tajemník Frant. Mimra, gener. tajemník Dr. B. Živanský, prof. Šlemr, Dr. Fahoun. Podrobný zápis o anketě »Skutečná mzda dělníků u nás a v cizině« byl vydán jako 23. číslo publikací »Sociálního ústavu«.

Přednáškový pořad byl zakončen přednáškou o právním, mravním a sociálním postavení veřejného úřednictva v demokratickém státě a o mezinárodním dosahu této otázky. Přednášku tu proslovil Adéodat Boissard, universitní profesor v Paříži a generální tajemník Mezinárodní asociace pro sociální pokrok v Basileji. O jejím obsahu přinesli jsme referát již v dvojčísle červnovém a červencovém ročníku VII. našeho časopisu na stránce 274.

David Hume (1711—1776). Letos uplynulo (25. VIII.) 150 let od smrti největšího myslitele osvícenské filosofie, D. Humea. Tohoto názvu, který mu přičkl Windelband ve svých dějinách filosofie, zasluhuje Hume celým svým životem i dílem. Mohl by stejně býti nazván posledním filosofem-encyklopedistou, protože 18. stol., v němž Hume žil, bylo posledním, jež jedinci-filosofu umožňovalo získání pansofických obzorů aristotelovských. Posuzováno s dnešního stanoviska neslo se teoretické úsilí Humeovo třemi směry.

Filosofie je základním polem jeho činnosti, na němž dopracoval se výsledků objektivně nejvýznamnějších. Jeho »Treatise on human Nature« a »Inquiry concerning human understanding« jsou pracemi, s nimiž musí se vypořádati každá novodobá teorie poznání. Je známo, že tyto práce měly značný vliv zejména na I. Kanta, který kritikou Humeova řešení problému kauzality pokusil se otrásti skepticismem Humeovým při našem poznání zkušenostním. Podstatu skepticismu Humeova formuloval u nás Masaryk v tom smyslu, že — dle Humea — »rozum a zkušenost se vylučují, nebo konkrétněji řečeno: jen matematika (založená na rozumu) zasluhuje naši důvěru, ostatní vědy všechny, založené na zkušenosti, jsou nejisté, protože nepoznáváme příčinné spojitosti« (nýbrž jen následnosti dvou dějů, a činíme tak z »post hoc« i nelogicky »propter hoc«). Humeův význam v noetice je tak významný, že neschází hlasů, že v této disciplině jest nutným návrat až k Humeovi, nikoliv jen ke Kantovi. (Masaryk v »Počtu pravděpodobnosti« str. 26.)

Anglická historie jest druhým oborem Humeovy činnosti. Jeho šestisvazková »History of England from the invasion of Jul. Caesar to the Revolution of 1688« zajistila mu v historiografii anglické čestné místo prvního národního dějepisce (srov. Filon »Dějiny literatury anglické« II., str. 46), který nestranností při líčení historie Stuartovců neuspokojil ani historické pojetí toryovské, ani whigovské, a první v Anglii splnil tak požadavek moderní vědy dějepisné, přistupující k předmětu svému beze všech dosavadních předsudků.

Avšak je to teprve třetí obor působnosti Humeovy, jenž opravňuje nás vzpomenouti výročí Humeovy smrti speciálně i na tomto místě. R. 1752 vyšlo souborně několik jeho pojednání pod titu-